

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, poštni predal št. 168.

Naslov za telegrame: »Naprejek«, Ljubljana.

Čekovni račun št. 14.398.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din,
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasi:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS)

Letnik VII., št. 15.
Četrtkovna
»Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo
Kmecko-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Korupcija — zmaj z nešteti glavami.

(Zblazneli morilec na vislicah. — Proti smrtni kazni! — Alkohol, oče
korupcije.)

V Celju je bil 29. marca obešen morilec J. Hotko, čeprav je bil blazen in se je o priliki usmrtitve ta blaznost prav jasno pokazala, dočim so jo prej smatrali za simulirano, češ, morilec si hoče z duševno boleznijo pomagati pred kaznijo. Zelo odgovorna je zdravniška služba sploh, izmed vseh najbolj odgovorna pa je zdravnikova odločitev, s katero odločuje, ali je kdo res bolan, ali pa če bolezen le simulira, to je, če se le kaže bolnega. Od take zdravnikove odločitve je mnogo-krat odvisna bolnikova usoda, mnogo-krat tudi življenje in smrt, kakor n. pr. baš pri obešenem Hotku. Zato se navadno v takih slučajih ne zanesemo na posameznikovo mnenje, ampak se pokličemo v presojo strokovnjaki v večjem številu. Glede Hotka so baje celjski zdravniki izjavili, da je simulant. Ker pa niso strokovnjaki, je bil poklican v presojo ljubljanski psihiater (strokovnjak za duševne bolezni) dr. Robida. Ta je označil Hotka za res bolnega in bi po tej odločitvi moral Hotko biti prepeljan v umobolnico. To se pa ni zgodilo, temveč je bil Hotko obešen in v časopisnih poročilih čitamo, da je bil obešen potem, ko so ne le zdravniki v Celju, ampak tudi psihiatri v Ljubljani ugotovili, da je čisto normalnega duševnega stanja. Psihiatri so v Ljubljani trije: dr. Robida, dr. Göstl in dr. Šerko. Prvi je izjavil, da je bil Hotko duševno bolan, drugi je v časopisih objavil, da ni bil sploh vprašan za mnenje, čeprav je sodni zdravnik, tretji pa molči, zato je upravičen sum, da je ta bil vprašan in da je označil Hotka za zdravega. Ne vemo, ali je ta sum upravičen, vendar pa si ne moremo kaj, da se ne bi spomnili na slučaj Milana Detela, katerega je pred tremi leti dr. Šerko označil za bolnega, dasi je bil zdrav in dasi ga je tudi dr. Šerko sam prej pismeno dvakrat označil za duševno zdravega (o tem smo pisali v »Napreju« letnik VII., št. 180, z dne 15. novembra 1923). Kakor je takrat zdravega proglasil za bolnega, tako je tudi zdaj lahko bolnega proglasil za zdravega. Ne trdimo tega, pač pa trdimo, da dr. Šerko ni sposoben za tako odgovorno mesto, ker ga je pisec tega članka že večkrat videl pijanega in ker tudi ljudje govorijo, da je res alkoholizem vdan. Alkohol pa je najslabši izmed vseh svetovalcev, poštenega človeka izpremeni v površneža, od površnosti pa ni več daleč do krivice. Posebno še, ker draži alkohol tudi živčni sestav, podžiga strasti in jemlje možnost trezne presoje.

Ni nam znano, da bi imel pri roparskem umoru trgovca Josipa Kraljiča razen Hotka še kdo drugi svoje prste vmes. Prav nič ne mislimo na to, da bi kdo hrepenel po nagli smrti Hotkovi, da bi ne prišla morebiti tudi njegova krivda na dan. Pristaši smrtnih kazni lahko tudi brez direktnega interesa pospešujejo število žrtev, samo da bo več »odstrašujočih zgledov«. Ti »odstrašujoči zgledi« so itak le hinavski, kajti moritve še nikdar niso vplivale poboljševalno, pač pa so vzbujale živalske strasti v vseh slabi-

lih in s tem podžigale le še več izgubljenih eksistenc k tatvini in ropu. Ti »odstrašujoči zgledi« so le kapitalistično sredstvo za vzdrževanje živalskih strasti med ljudstvom, kajti dokler bo živelo ljudstvo v živalskih strasteh, toliko časa je kapitalistični korupciji eksistenca sigurna. Posebno pa še v zvezi z alkoholom, s katerim krivci z lahkoto spravijo v sokrivo tudi nedolžne. V pijanosti se marsikaj izvrši, kar bi se sicer ne izvršilo, pri korupciji pa niti mnogo sokrivede treba ni, zadošča, da je kdo s krivcem pil!

Spomnimo se na dolarske tatvine pri pošti! Vsi, ki so z dolarskimi principi pili, so morali molčati. Morebiti jim je že žal, da so pijančevali, morebiti niso vedeli, da pijejo za ukraden denar, a ker so pili, se zaradi te male krivde ne upajo na solnce.

Kakor pri dolarskih tatvinah, tako igra alkohol veliko vlogo tudi pri manipulacijah s poštnimi znamkami, pa tudi pri skrivanju teh škandalov je alkohol dober pomočnik: dolarska afera je že bila pred sodiščem in so bili nekateri (daleč ne vsi!) že obsojeni, manipulacije pri tiskanju znamk pa še zdaj niso našle sodnika. Javnost o tem govori, filatelisti se smejejo in filatelistični strokovnjak Ante Gaber se javno norca dela iz gospodov pri ljubljanski pošti, ki so dali glede pristnosti plebiscitnih znamk »neovrgljive« podatke (»Jutro« 21. nov. 1925.).

Nekatere ponarejene znamke imajo pri ljubiteljih še posebno vrednost! A korupcija je taka hidra, da ji ni mogoče odsekati glavo, dokler bodo ljudje pili. Ta hidra nima le sedem glav, ampak toliko, kolikor je pijancev...

Posebnost alkoholnega zastrupljanja je tudi v tem, da dobivajo alkoholizirani korupcionisti neverjetno korajžjo proti poštenjakom, ki korupcijo odkrivajo. Poštni uradnik Milan Detela trpi že nad 6 let najrafiniranejša preganjanja, pri katerih se krivci ne ustavijo niti pred ponarejanjem dokumentov! Javnosti je o tem tudi mnogo znano, a zaradi mnogo- vrstnih vsakdanjih skrbi za obstanek se za posameznika nihče ne briga, vsak preveč pozablja, da je naloga vseh pomagati posamezniku v njegovem pravičnem in neenakem boju, ker bo njegova zmaga pomenila rešitev vseh — vsa družba bi si oddahnila, če bi bile korupciji posekane njene strupene glave.

Opomba. Dr. Šerko je naknadno zahteval v časopisih, naj dr. Robida svoje mnenje znanstveno utemelji. Torej ni več res, da dr. Šerko molči. Na drugi strani pa se nam zdi, da bi se moralo znanstveno utemeljevanje zahtevati že pred obešenjem. Tudi Detela je bil upokojen brez znanstvenega utemeljevanja. Ko je zahteval preiskavo po kakem specialistu, mu je poštni direktor odgovoril, da po številnih zdravniških pregledih ni povoda za ponovno zdravniško preiskavo in niti zdravniškega izpričevala mu ni hotel dati na vpogled. In ven-

dar je Detela vedel, da ga ni nihče razen dr. Šerka označil za psihopata kverulanta, zdravniškega izpričevala pa le zato ni smel videti, ker je zdrav in bi znal pravilno presoditi kvaliteto tega izpričevala. Kverulant pa je res

in vsak zdrav človek bi bil kverulant (bi se pritoževal), če bi niti po štirih letih ne mogla biti končana njegova disciplinarna preiskava in mu vrtnice pravice, ki so mu bile po krivici odvzete.

Enotna fronta narodnih socialistov z Orjunaš.

1. Odkod in zakaj se razvija narodni socializem? 2. Ustanovitev Delavske Unije; 3. Ustanovitev »Narodne strokovne zveze; 4. Narodno socialna mladina in delavstvo na razpotju.

I.

Narodni socializem črpa svoje sile v onih krogih delavstva in nameščenec, ki nacionalnega vprašanja ne razumevajo z umom, temveč s čuvstvom. Mladina in čustveni malomeščani le preradi gledajo rešitev nacionalnega vprašanja v emblemih, v zunanjih znakih, v trikolrah, in končno v šovinizmu, ki smatra svojo nacionalnost za najsposobnejšo, za najplemenitejšo. Z druge strani se pojavlja narodni socializem kot odpor malomeščancev in delavcev proti zapostavljanju domačih delavcev in nameščenec v vseh kolonialnih in polukolonialnih deželah.

Slovenski narodni socializem je izšel iz Trsta v oni dobi, ko so nevedneži mislili, da je dober socialni demokrat samo nemški ali italijanski delavec. Razvil se je pod vplivom naraščajočega nacionalnega odpora zapostavljenih nacionalnosti v Avstriji. Vodstvo avstrijske socialne demokracije ni bilo zmerno pravilno rešiti nacionalno vprašanje, ki je bilo v bivši monarhiji najakutnejše; misel personalne nacionalne avtonomije, za katero se je izrekla večina avstrijskega socialdemokratskega vodstva, je samo zamešala pojme in pojačila nejasnost v nacionalnem vprašanju med avstrijskim proletariatom. Vodstvo je videlo v narodnem problemu samo problem jezika.

Razpad II. internacionale in prehod nekaterih njenih voditeljev v odkriti socialpatriotizem med vojno in po vojni, to je dalo narodnemu socializmu nekaj razmaha po celi Evropi. Buržoazija v svoji nemoči je po vojni povsod moralno in materialno podprla to gibanje, a če ga kje ni bilo, ga je ustanovila. V vsaki državi pa ima narodno-socialističen pokret svoj posebni politični program in taktiko. V Italiji, Španiji, Nemčiji, Grčiji odgovarja narodni socializem fašizmu, čigar jedro tvorijo bivši oficirji in podoficirji. Tu odkrito izpoveduje diktaturo fašijev nad ljudstvom. Na Češkem in v Sloveniji pa so narodni socialisti v besedah demokratični, a v dejanju so njihovi voditelji podpirali izjemne zakone, ki omogočajo diktaturo buržazije. Akcijska enotna fronta med vodstvom narodnih socialistov in batinaških demokratov je dejansko ostajala že ves čas po vojni. To sta edini dve slovenski stranki, ki sta glasovali za obznanjaško politiko in za zakon o javni varnosti in redu. To sta edini dve slovenski stranki, ki smatrata da se mora jugoslovansko vprašanje rešiti na nasilni način, potem hegemonističnega centralizma, v katerem ima vso ob-

last srbska buržoazija. Dejansko je te dve stranki podpirala tudi SPJ (socialpatrioti) s celokupno svojo politiko, naperjeno proti zavednemu proletariatu, a blagunklonjena nasilnim demokratizem.

II.

S pomočjo nekaterih proletarskih odpadnikov je dr. Žerjavova stranka ustanovila takoj po zakonu o zaščiti države takozvano »Delavsko Unijo«, sindikalistično organizacijo pod okriljem samostojne demokratične stranke. Ta Unija pa je živitarila samo toliko, kolikor je dobivala denarne podpore od demokratov. Lovila je v svoje mreže nezavedne proletarce pod firmo politične nevtralnosti. Vse do zadnjega časa je ta Unija bila bolj organizacija na papirju, kakor pa resno sindikalno gibanje. Toda dobila je pomoč: nepolitična strokovna politika vodstva v Strokovni komisiji, ki se je vedno bolj približevala s propagando nevtralnosti politiki Unije; nesocialistični volilni red in volitve v Delavsko zbornico, vse to je Uniji dalo razmaha. Narodni socialisti pa so postali vedno bolj osamljeni in izelirani od delavstva. Tako je prišlo do enotne fronte Unije in narodno socialne strokovne zveze pri volitvah v Delavsko zbornico. S pomočjo demokratičnih podjetnikov je ta enotna fronta dobila v Delavski zbornici 11 zastopnikov. Tudi g. Čobal je prispeval k njihovem uspehu s svojo kompromisarsko listo nameščenec. Tako so zopet enkrat pomagali voditelji SPJ samostojnim demokratom na noge.

III.

S pomočjo naših socialpatriotov konsolidirana akcijska enotna fronta narodnih socialistov in demokratičnih Orjunašev se je na delegatskem zboru v Ljubljani dne 28. marca 1926 spremenila v organizacijsko z ustanovitvijo »Narodne strokovne zveze«, ki združuje narodno socialno zvezo in Orjunaško Unijo. Glavni referent na tem zboru je bil delegat Unije Orjunaš g. dr. Bohine, ravnatelj okrožnega urada za zavarovanje delavcev, za katerega je glasovalo socialpatriotično vodstvo. V zahvalo za usluge, ki so mu jih napravili socialpatrioti, je g. dr. Bohine ves svoj referat posvetil napadu na internacionalni socializem. Povzpelo se je do gorostasnih trditev, na primer:

»Marksistični internacionalizem narodnega vprašanja sploh ne pozna in ne priznava... Ne priznava ne enakopravnosti, ne samostojnosti, ne samoodlobe...« »Ves zgodovinski materializem marksizma je pangermanski... Položaj delavstva je v Sovjetski Rusiji danes — gmotno in socialno slabši, nego je bil kdaj prej v carski Rusiji.«

Tem trditvam, ki dokazujejo popolno nerazumevanje marksizma, internacionalizma, zgodovinskega materializma in razmer v carski in današnji Rusiji, popolnoma odgovarja »resolu-

cija, ki je bila sprejeta »z velikanskim navdušenjem«!

»Vemo, da je materialistična internacionalna našim življenjskim interesom škodljiva, ker ona pomeni le oslabitev naše napadalne in odporne sile...« »Zavedamo se, da je delavskemu pokretu... neizmerno škodovala brezglavost in brezprogramatičnost komunističnih sanjarij...« Socialna edinica je narod in ko bodo vsi narodi gospodarsko močni in neodvisni, bo minila nevarnost vojne!... »Hočemo delovati z vsemi narodi za ciljem okrepitve vseh narodov...« »Zato je naša internacionala ona etičnih načel enakosti in bratstva... Vendar... »Ne zapiramo oči pred dejstvom, da gigantski gospodarski boj v Evropi še ni končan in da ta boj pomeni stalno nevarnost za nova krvava razračunavanja...«

Iz teh prekrasnih cvetk logike in »politike« pa izzvani glavni resume: »naše strokovne zahteve potrebujejo politične močanske (?) sile (mišljena samostojna demokratska stranka), ki naj v parlamentarni državi te zahteve (katere so, so pozabili v navdušenju) uresniči.«

»Živela narodno-delavska solidarnost! Živel narodni in socialni boj!«

Orjunaški Uniat si stresli na tem delegatskem zboru svojo politično in socialno modrost, da bi »prepričali« narodno socialno čuteče delavce in nameščence o potrebi enotne fronte ne za boj proti kapitalizmu in njegovim metodam, temveč za boj proti internacionalnemu socializmu.

Po njihovem klasičnem modrovanju tlačili male in zaostale narode ne internacionalni imperializem - kapitalizem, temveč internacionalno, revolucionarno delavstvo, ki se bori na nož z imperializmom! Prekrasna logika! Delavstvu Slovenije ni sovražnik TPD in druge filialke mednarodnega kapitalizma, temveč po nazoru orjunaških uniatov je glavni sovražnik delavstva internacionalni socializem, ki organizira delavstvo v boju zoper kapitaliste! Slovanske narode ni zatiral nemški in ruski imperializem in carizem, pod njim se je slovanskim narodom godilo izvrstno, temveč — čujte in strmite — slovanske narode je zatirala Marksova internacionala, ki je vodila boj na življenje in smrt proti carizmu in internacionalni reakciji. Za enakopravnost, neodvisnost in samoodločbo se niso borili francoski, nemški, italijanski, ruski in vsi internacionalni revolucionarji, temveč car Nikolaj, cesar Franc Jožef, Vilhelm in turški sultani — torej vsa ona »internationala etičnih načel«..., za katero se menda zavzemajo orjunaši v Italiji, Nemčiji, Rusiji, Turčiji in po celem svetu.

»Obznana«, preganjanje delavstva, visoki profiti, umetna draginja, špekulacija in korupcija, vse to ni prav nič škodovalo delavcem, neizmerno pa jim je škodovala brezglavost in brezprogramatičnost komunističnih, revolucionarnih sanjarij! Da, to je orjunaška logika. Toda potrebna je precejšnja zabijost in nezavednost, če kdo tako logiko z navdušenjem sprejema! — (Op. ur. Ideja komunizma jim je sanjarija, taktiko nasilja pa, ki je bila pri nekaterih komunistih res sanjarija, so orjunaši sprejeli za svojo!)

Trezni in razsodni narodnosocialno čuteči delavci in nameščenci bodo brezdvoma tako orjunaško logiko zavrgli. Oni bodo socializem, ki danes ni več samo znanstvena teorija, temveč se v razvitih deželah vedno močnejše uresničuje na vseh poljih družabnega življenja, študirali resno in brez predsodkov. Če bodo stvarnost in prošlosti in sedanosti pogledali odkrito v obraz, potem bodo prav lahko odkrili sledeča neizpodbitna fakta: Male in nerazvite narode tlačili in izkoriščali mednarodni kapitalizem, ki se je razvil v dvajsetem stoletju v pravi imperializem. Mednarodni kapitalizem tlačil male in nerazvite narode na različne načine: Kolonije pokori kratkoma s silo, z orožjem (Maroko, Sirija, Kina, Indija itd.), razvitejša narode, ki se samo z orožjem ne dajo več tlačiti, izkoriščala potom kapitala. To so polukolonije. Kapitalistom teh polukolonij (Balkanske dežele, Turčija, Egipt itd.) dajejo imperialisti na razpolago svoj kapital, jih oborožujejo za drag denar, kupujejo po ceni pri njih surovine in dobivajo v svojem gigantskem medsebojnem gospodarskem boju, ki ga pri zina tudi dr. Bohine, dobro uporabno topovsko meso. Kapitalizem brez izkoriščanja narodov, brez kolonij in vojn, ne more živeti. Zato so revolucionarni marksisti vseh dežel najvnetejši nasprotniki kolonialnega suženstva in polukolonialne finančne odvis-

nosti. Prav zato pa so revolucionarni socialisti internacionalisti najvnetejši borci za samoodločbo narodov in to vseh, razvitih in nerazvitih, malih in velikih. Biti za samostojnost Srbskega naroda, a obenem zagovarjati hegemonistični centralizem, ki tlačil nacionalno, gospodarsko in politično slovenski narod — to more samo »slovenski« orjunaš. Bratstvo, enakopravnost in samoodločbo narodov pa more ostvariti samo internacionalno organizirano zavedno delavstvo, ki ne ruši samo pogubnih metod kapitalizma, temveč obenem dela konstruktivno, ustvarja v svojih organizacijah zarodke nove družbe, socialistične družbe, kjer bo onemogočeno izkoriščati človeško delo v privatne kapitalistične svrhe, a ravnotako dana kolonijam in polukolonijam popolna pravica samoodločbe.

Samoodločba kolonij in polukolonij bo dvignila zavest ljudstev teh dežel, dvignila njihove potrebe, katerim bo lahko zadovoljila po socialističnih načelih dvignjena produkcija. Vojne, brezposelnost in vsi enaki navadni pojavi kapitalizma bodo z njim vred izginili.

Ako ta načela imenuje g. dr. Bohine sanjarije, dokazuje s tem, da stoji popolnoma na kapitalističnem stališču, ker vsi kapitalisti smatrajo socialistično družbo za sanje proletarcev. Ako bi proletarci verjeli kapitalistom, bi ostala res socialistična družba samo lep sen. Toda zavedni proletarci ne sanjamo samo o socializmu, temveč ga skušamo ustvariti. Milijonske armade internacionalno organiziranega delavstva, delavske in delavsko-kmečke vlade pa dokazujejo, da je socializem prava stvarnost, pravi gigant, ki bo zmagal v celi Evropi prej nego se bodo ustvarile sanje g. dr. Bohine.

To stvarnost bodo spoznali narodno socialno čuteči delavci, ako bodo nacionalno vprašanje vsestransko in temeljito preštudirali, ne pa se vdajali le čustvom.

Med socialisti in kapitalisti ne more biti trajno enotne fronte. Med njimi so nasprotja, ki jih nobene sanjarije o solidarnosti ne morejo premostiti. Teorija o internacionali etičnih načel in bratstva pa je v svojem bistvu klerikalna. —

Ta teorija je srednjeveškega izvora, ko so v božjo čast sežigali učenjake, češ da so »krivi preroki« — vse v imenu bratske krščanske ljubezni. Vsi smo bratje v Kristu — vsi smo bratje in sinovi v narodu! Zato ti, brat v narodu, če te izžemem kakor limono, če te izkoriščam, če te mečem na cesto, če te slabo plačam ter če ti odvzamem že itak minimalne človeške pravice (n. pr. svobodo združevanja — Obznana), potem vedi, da je to vse v večjo čast države, (ki sem jaz), to je vse zato, ker te ljubim in ker sva brata... Take molitvice bi radi naučili delavstvo klerikalni in demokratski kapitalisti in njih priganjači.

Če Slovenci nimate svojega deželnega zbora, svoje samouprave, svoje ga višjega sodišča, svoje politične in finančne samopravnosti, če morate plačevati nesorazmerno večje davke — to je vse v večjo čast jugoslovanstvu, saj smo bratje in en narod! Če bo potrebno iti v boj za angleške in francoske imperialiste, potem, brate, radi bratstva dvigni puško proti ruskemu in nemškemu delavcu! Fakina, in druge lahko nekaznovano umorimo, saj smo vsi bratje v narodu in državotvorni elementi!

Take molitvice pa zavednim in pametnim ljudem tudi med narodno socialno čutečim delavstvom in uradništvom ne pojdejo v glavo. Slovenskim delavcem in slovenskemu ljudstvu, ki že zna čitati, pa še celo ne.

Zato bo enotna fronta narodnih socialistov in orjunašev samo enotna fronta med njihovimi voditelji, ki hočejo biti in imajo interes biti pomagali kapitalistov in priganjači delavcev. — Narodnosocialno čuteči delavci in uradniki bodo morali spoznati, da brez internacionalizma ni svobode malih narodov.

Ko v mrazu čakam in stojim domov na gorko si želim, kjer čaka ženka me in »BUDDHA« čaj, oboje zame zemski raj!

K občnemu zboru Konsumnega društva za Slovenijo.

Bilanca konsumnega društva za Slovenijo za zadnje poslovno leto 1924-1925 je tako pomanjkljiva, da je ni mogoče pregledati, pretehtati in torej tudi ne odobriti. Odprto vprašanje je, kako so sprejeli to dejstvo krajevni občni zbori na deželi. V Ljubljani se je moralo zborovanje po 4 in pol urni debati še preložiti na drugi večer, ki je trajal tudi tako dolgo, pa še ni bilo mogoče premotriti vsa važna vprašanja. Dnevni red ni bil izčrpan. Vsa debata se je sukala okoli bilance, ki ima snovi za debato več nego dovolj. To bilanco je generalni štab predložil brez vsake specifikacije (podrobne razdelitve) posameznih postavk. Če bomo molčali se lahko zgodi, da dobimo prihodnje leto bilanco le v treh vrsticah! Če so krajevni zbori na deželi s takimi puhlimi poročili zadovoljni, obžalujemo, mi v zaspani Ljubljani se s tem ne zadovoljimo.

Prva točka kritike so bili upravni stroški, ki znašajo nad 1.300.000 Din. Referent na zborovanju tajnik Konsumnega društva Franc Svetek ni mogel pojasniti, kaj se skriva za to številko. (Op. ur. Najbrž je mislil, da gre na zbor, kjer imajo vsi zborovalci še »zašite oči«). Tudi k drugim postavkam tajnik Svetek ni znal podrobnejše razložiti položaj. Končno je moral tudi sam priznati, da je nerodno, da je izšla v »Konsumentu« bilanca brez specifikacije. Žal 4 dni pozneje pri nadaljevanju zborovanja specifikacij še ni bilo in danes 6. aprila tudi še ni »Konsumenta«, ki naj bi imel specifikacije. Najbrž izide tako, da ga bodo dobili delegati šele na občnem zboru v nedeljo 11. IV. 1926. Tako smo torej ugotovili, da tajnik Svetek sam ne pozna bilance in da je hodil referirat po krajevnih občnih zbora res le h kimavcem, ki ne znajo sami misliti, kaj še da bi znali kontrolirati svojega tajnika in zadržno gospodarstvo. Generali znajo porabiti izrek »Wie man's macht«. Par lepih navdušenih govoranc in »revolucionarnih« fraz — pa so želelci »polni« in glave zmešane. Na drugo zborovanje je pripeljal Svetek celo gardo. Narodnega gospodarja Uratnika, Mihevca, Jurčiča ter še nekaj glavnih odbornikov. Specifikacije pa vsi ti niso mogli prineesti. Največ je k bilanci pojasnjeval sedanji ravnatelj Jurčič, ki se je pa tudi zanašal na to, da je to poročilo podal že tajnik Svetek. Tako lovi mačka svoj rep. Pa tudi ravnatelj ni hotel biti kriv za pomanjkljivost bilance, ta se je zgovarjal na tiskarno ter na Dražila in Urbančeve. K upravnim stroškom je pojasnil le to, da so pod tem zneskom vpočtevane vse investicije, zavijalni papir, vrečice, bencin za avto, diete in razni taki stroški.

Bilanca izkazuje nad 1.100.000 Din vrednostnih papirjev, ki so dali na obrestih necelih 50.000 Din, to je nekaj nad 4 odst. Te vrednostne papirje tvorijo: »Produkcija« 300.000 Din, »Zadržna banka« 642.000 Din, »Nakupovalna zadruga« 123.625 Din, »Delta« 50.000 Din, »Ljudska tiskarna« 25.000 dinarjev, »Delavska pekarna« 62.000 dinarjev, »Jugometalia« 8000 Din, »Zadržna založba« 12.500 Din, »Splošno kreditno društvo« 25.655 Din, »Električna zadruga v Sp. Šiški« 25.000 Din in še nekaj drugih manjših svot. Vse skupaj niso nič vredne, ker niso večinske in so več ali manj samo podpora posameznikom za njih boj proti delavskim gospodarskim ustanovam in zlasti proti Kons. društvu. Menda ne bo nihče trdil, da je »Produkcija« ali pa »Zadržna banka« Konsumnemu društvu v korist.

Upniki znašajo nad 8 milijonov dinarjev, ki so razdeljeni takole: Ljubljanska mestna hranilnica 2 milijona dinarjev. Obresti od tega dolga so znašale pod Dražilovim ravnateljstvom 14%, potem 12%, od 1. januarja t. l. pa po 10%. Dalje Splošno kreditno društvo 250.000 Din (po 12%) in »Zadržna banka« 4 milijone dinarjev po prav bankarskih obrestih: leta 1923-1924 po 20%, l. 1925 po 16% in leta 1926 še ni sklenjen dogovor! »Veliko nižje pa ne bodo, ker ima banka pri

nekih večjih vlogah dogovor po 13% in na leto dni odpovedi.« Lepa tolažba! Še obrestno mero prepuščajo Kristanovi uvidevnosti...

Ravnatelj Jurčič in tajnik Svetek sta končno oba priznala, da bilanca ni resnična, ker bi morala biti postavka nepremičnin (2 milijona Din) v resnici najmanj dvakrat večja.

Ravnatelj Jurčič je tudi tožil, da je mnogo prodajalen, ki se ne rentirajo. Tako je tudi z gostilnami in domovi, češ, socialisti hodijo rajši drugam. Pri tem je omenil Tržič. (Kaj kmalu je pozabil, da ravno v Tržiču člani Kons. društva (naši somišljeniki) niso došli pravice uporabljati dvorano!) Povedal je tudi, da je bivši ravnatelj Dražil brez vsakega sklepa, niti od strani občnega zbora, niti odbora, izplačal povračilo. (2% od nakupljenega blaga) za preteklo poslovno leto na svojo lastno pest. Tajnik Svetek se zavzema za odpravo povračil, dokler si zadruga finančno ne opomore. Pravi tudi, da kdor ne verjame v točnost in red v konsumu, da naj pride in naj se prepriča. Malo prej je pa izjavil, da ko je bil on izvoljen v ravnateljstvo, so mu bile knjige in gospodarstvo v konsumu »zaprte mašne bukke«. Ali spozna potem delavec vse lahko takoj? O Dražilu in Urbančevi pa da ne more drugega izjaviti kakor to, da nista nikdar članstvu natočila čiste vode, kadar je šlo za slabe ali dobre kupčije. Da je pa položaj zadruga tudi zato tako slab, ker je med članstvom tako malo razumevanja zadržne misli. Tako so v nekaterih prodajalnah velikanski krediti. V Črni, kjer so rudarji najboljše plačani v Sloveniji, dolgujejo nad 300.000 Din. Toži tudi, da so nekateri poslovodje zelo brezbržni. Tako je n. pr. neki poslovodja naročeno blago imel celo leto v izložbenem oknu in ko ga je solnce preperelo, ga je vrnil centrali. On je za to, da je treba vse prodajalne, ki se ne izplačajo, zapreti, ker obremenjujejo druge. Edina rešitev je decentralizacija in če ne pride ta predlog od delegatov, ga bo odbor sam stavil (čas je že!). Tajnik Svetek pa sam ne ve in mu ni jasno, kako naj se decentralizacija izvrši, ker so socialisti le centralisti, da pa sam že vidi, da se vse iz centrale ne da upravljati. Predlaga končno naj se izvoli pet najboljših zadržnikov brez razlike struj, katerim pripadajo, in ti naj pripravijo za prihodnji občni zbor tozadevne predloge. (»Ima vremena!«)

Sodrug, zadržniki! V nedeljo 11. t. m. se bo vršil delegatski občni zbor največje delavske zadruge v Jugoslaviji. Da tudi v tej zadrugi ni zdravega gospodarstva, dokazuje, da tik pred občnim zborom še ni specifikacij računov in žalostno dejstvo, da pada promet, da pa raste dolg pri bankah in hranilne vloge, ki so tudi dolg. Nasprotno ima Kons. društvo za 1 milijon 200.000 Din vrednostnih papirjev, ki se obrestujejo nekaj nad 4% in nimajo kot manjšinske delnice nobene stvarne vrednosti, dočim mora plačevati 16% bančne obresti Zadržni banki in več ko polovico teh vrednostnih papirjev tvorijo baš delnice iste Zadržne banke. In pri obeh ustanovah tvori »dobrega gospodarja« ena in ista oseba, znani nesebični prijatelj delavstva, Anton Kristan!

Nedeljski občni zbor bo torej lahko zgodovinskega pomena, če ne bo vse ostalo kakor vedno doslej le pri besedah. Delavstvo v Sloveniji ima sicer že dovolj izkušenj, toda če bo brezbržno, bo še večkrat varano. Konsumski generali »pripravljajo« decentralizacijo, na drugi strani (n. pr. v SPJ) so pa dejansko skrajni centralisti, tako, da dvomimo, da bodo na gospodarskem polju kdaj drugačni. Ukazovanje od zgoraj navzdol jim leži že preveč v krvi. Svetek je izjavil, da še ne ve, kako bi se decentralizacija izvršila in na medklic »kaj bo z domovi v Mariboru, Tržiču itd?« je odgovoril: »Ti ostanejo last centrale!« To potrjuje naš dvom in dejstvo, da je pri teh ljudeh socializem še daleč za luno, zlasti če kdo izusti, da je socializem centra-

lističen in je to še celo tajnik Konsumnega društva, ki tako govori.

Centralizirali so socializem le kapitalistični sorodniki, plačani od kapitalistov. Socialistično načelo samouprave edino more rešiti krizo v Konsumnem društvu. Toda tega ne bo, dokler bo izmed 17.000 članov le 6.000 kupovalo, od teh pa je morda le 10%, ki vedo, kaj je združeno gospodarstvo. Samouprave ne more prinesiti nihče na krožniku. Kakor tudi pameti ne. Pazite, da vam Kristan in Svetek ne prineseta ali vsilita kak falzifikat samouprave! Priložnost so voditelji imeli 18 let, da bi vas vzgajali v duhu samouprave, pa so polnili prostor v »Konsumentu« z napredkom raznih zadržug, nikdar pa niso pisali, kako in na kak način so se te zadruge razvile in ta napredek dosegle. Polnili so pa »Konsumenta« tudi z raznimi osebnimi in političnimi gonjami proti ljudem in strujam, ki so delavstvo res vzgajale k samoupravi.

Krajevni odbori morajo postati tudi samoupravna pravna telesa, da jim ne bo več treba vprašati centralo za vsak prazen sod, če ga trdki lahko nazaj pošljejo.

Delegati! Zahtevajte od odbora, ki bo izvoljen za pripravo samouprave (oz. le decentralizacije!) da bo delal javno, da bo mogoče njegovo delo kontrolirati. Vsak naj objavi svoje predloge v Konsumentu ali drugih časopisih) da bo možna kritika, ker le na ta način bodo resni in pravi predlogi prodrli. Ne dovolite jim, da sami med sabo delajo in da vam tajno izgotovljene predloge na prihodnjem obč. zboru brez priprave predložijo, da jih v naglici sprejmete — tako bi res sprejeli falzifikat samouprave — kajti le za takega jim gre!

Če bo zmagal socialistični princip samouprave, če postanejo krajevni odbori soodločilni, potem bo vsak odbor gledal, da bo vršil vse, kar je prav in dobro, ker bo čutil soodgovornost. Zdaj se pa za nič ne briga, ker mora za vsako malenkost čakati na dovoljenje iz centrale.

Karl Kisovec.

KJE SE KUPI?
Le pri trdki
Josip Petelin
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phonix.
Isolam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pnevmatika.
Pouk o vezanju na stroj brezplačen! —
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

KOLINSKA CIKORIJA JE RES IZBORNA

Miroslav Pevec, rudar v Velenju:

Vzroki propadanja rudarske organizacije v Sloveniji.

Po razpadu avstro-ogrske monarhije se je sestel 1. občni zbor rudarske »Unije« 1. in 2. febr. 1919, ki je izvolil iz svoje srede odbor. Sicer je pa bila to samo formalnost, kajti vse se je prepustilo Čobalu, ki je veljal takrat za najbolj zmožnega v Sloveniji. Članov je bilo nad 10.000. Dne 30. marca in 23. maja je bila unija zastopana na konferenci v Brodu v svrhu zedinjenja vsega rudarskega delavstva Jugoslavije.

Današnji social-patrioti so napeli vse sile, da se to ne zgodi, kajti levo orientirani delavci so tvorili takrat večino. Današnjim social-patriotskim voditeljem je pa šlo za to, da preprečijo volitve v bolniške blagajne, Del. zbornice itd., ker bi ne bili v enotni organizaciji nikjer izvoljeni, šlo je pa večinoma vsem za to, da pridejo h koritom. Dasi so bili pred vojno še ročni delavci, so naenkrat postali vsi pre-gospodski za ročno delo, vsi so hoteli biti ministri, poslanci ali pa vsaj pri boln. blagajni.

Za politične organizacije se sploh niso brigali, saj jih tudi potrebovali niso! Volilce so dale strok. organizacije, denar za agitacijo so pa poskrbeli pod roko »velezaslužni« sodrugi, kar po 100.000 kron! Čemu torej be-rati pri delavcih?

Vsakokratna vlada je šla tem nad-sodrugom na roko, da dobijo nagrado za izdajalstvo, ki so ga vršili nad svojimi tovariši. Te so slikali kot nevarne komuniste, protidržavne elemente itd. V kolikor niso mogli takratni komunistični stranki škodovati social-patrioti, so se še vrinili med nje agenti-provokatorji, ki so na več mestih delavce nahujskali, jih pognali v divje stavke, jih navajali k raznim kaznivim dejanjem, ki so dala povod, da so pošteni delavci trpeli p b ječah, hujskači so se jim pa smejali v pest. Na drugi strani so pa imeli social-patrioti priložnost pokazati vladi, češ, pogledjte, kaj delajo komunisti (umor Draškovića itd.).

Leta 1919—1920 so bile tri stavke v Trbovljah. Nam so pripovedovali, da so vse tri stavke povzročili komunisti, češ, vi v Velenju, ki delate, vi dosežete več ko trboveljski komunisti s štrajkom. Od 2. do 6. avgusta se je vršila konferenca rudarjev v Ženevi (Švica), rudarje je tam zastopal Čobal.

Koncem leta 1920 je padlo članstvo že izpod 3000. V Velenju je bilo do konca leta 1921 še 600 članov, to pa na ta način, ker so prispevke za strokovno organizacijo odtegovali pri plači. Na pritožbe nasprotnih organizacij je bilo odtegovanje prispevkov dne 31. decembra 1921 ukinjeno in — ostalo nas je še okrog 50 članov (izmed teh 45 današnjih naprejevcev!), 550 jih je pa v enem mesecu odstopilo.

Te številke naj si točno preštudirajo tisti pošteni delavci, ki pravijo, da je Bernot razbil enotne strokovne organizacije.

Po mojem so jih razbili tisti social-patriotski koritarji, ki že sedem let prakticirajo idejno in žepno zvezo s kapitalisti ter vodijo tako ogaben in ostuden boj proti zavednemu delavstvu, da se že gabi celokupni javnosti.

Od takrat naprej so začeli izdajati razne lističe proti »Napreju«, da bi ga uničili, kar se jim pa ni posrečilo. Posrečilo se jim je pa, da so si osvojili vse centrale s svojo »prebrisanostjo«.

Dne 5. decembra 1921 je bila imenovana prva Začasna delavska zbornica. Rudarje so tam zastopali: Krušič, Čobal, Valenčak in Trebušak.

Rudarji prevaljskega in celjskega okrožja smo tvorili takrat dve tretjini članstva, pa nas ni nikdo vprašal, koga bomo predlagali. Manjšina je dobila kar tri zastopnike!

Članstvo »Unije« je tudi leta 1921 in 1922 stalno padalo, vsi prispevki so se izgubili za plače Arha in Uleja. Jeram je letos na Jesenicah na občnem zboru kovinarjev očital s. Leskošku, da je porabil vse prispevke za svojo plačo, toda Leskošek je deloval v smislu soc. dem. programa, Arh pa gre za vsako stvar vprašat Čobala za svet, kakor je Čobal sam povedal. Na drugi strani se pa porablja denar strokovnih organizacij za vsakovrstno politično protiaagitacijo. Evo dokaz: Pred Celjskim kongresom je tvorilo članstvo »Naprejeve« skupine najmanj dve tretjini vsega unijskega članstva. Ta takorekoč naprejevska Unija slovenskih rudarjev je sklicala strokovno zborovanje k Raku v Velenju in njen tajnik Arh nas je začel nagovarjati, da na strankin zbor ne smemo poslati Martinška, temveč Valenčaka, češ, Valenčak je bolj prebrisan, ker da na Celjskem kongresu moramo Bernota odžagati, on da ne sme biti več poslanec niti strankin tajnik. Čigavo voljo je vršil takrat Arh? Ali ni zlorabljal svojega mesta kot strokovni tajnik?

Spomladi leta 1923 je bil Unijski zbor v Velenju. Pred zborom je šel Krušič na Koroško pripravat dele-gate, češ, Čobala je treba odžagati, potem pa bo šlo v Trbovljah z organizacijo naprej. Ko smo prišli s koroškimi delegati skup, nam je Dolinar ves navdušen povedal, da je že vse dogovorjeno, da bomo Čobala vrgli

ter volili Krušiča. Danes se pa vidi, da so najbrž vsi trije že takrat igrali dogovorjeno komedijo. Tudi leta 1923 je »Unija« igrala vlogo izdajalca pri trboveljski stavki. V Velenje je pošiljal Arh navodila, da se z neodvisnimi ne smemo pogajati, vse vodstvo in odgovornost da naj pustimo njim. Po končani stavki je pa bil vesel komunističnega poraza, ker je mislil, da mu bo šla pšenica v klasje.

V zadnjem KDL pa čitam, da mu ti preklicani komunisti spet »delajo zrago v Zagorju«.

Kar tri strani »Delavca« so porabili za napade na DKL. Če jih nič ni, čemu toliko pisaričenja? Ali je to strokovna izobrazba? Ali strokovno organizirani delavci plačujejo list zato, da napada lastne pristaše in pere social-patriote? Stvar je pač težka. Nekateri voditelji se dajo kupiti, pošteni delavci pa ne.

Rudarsko delavstvo ste v enem letu trikrat presleparili, in sicer:

1. Lansko leto v Celju na »Unij-skem zboru« ste jih nafarijali, da ste spremenili pravila, da je to kongres zedinjenja — resnica je pa ta, da je bil to navadni unijski zbor, ker novih pravil ni, vsaj podružnica jih še danes nima.

2. Pri volitvah v Delavsko zbornico ste delavce farbali, da imate na kandidni listi tudi pristaše opozicije (D. K. L.). Tudi DKL je pisal v tem smislu, kar je pač dokaz, kako so jih patrioti vlekli za nos. Resnica je ta, da takozvana opozicija nima nobenega zastopnika v Delavski zbornici. Vse take, ki bi jim bilo približno znano vse, kar so uganjali nadsodrugji sedem let, n. pr. Weinberger iz Zagorja, Polanc iz Velenja itd., so jih dali na zadnja mesta ali jih pa sploh niso kandidirali. Poročilo v DKL, da bi midva s s. Leskoškom odklonila skupen nastop z opozicijo torej s pristaši DKL, je neresnično, ker take opozicije v Delavski zbornici ni. Social-patriote so se sami norčevali, da so kandidirali same »pridne« komuniste. Kar se tiče Sedeja in Makuca se bo kmalu videlo, ali sta plačana ali se le motita. (Menda se že vidi!) Eno je pa gotovo. Oba s Štukljem vred sta delavce farbala prej ali pa zdaj, ker na obeh stolčkih se ne da sedeti. Neresnično je tudi kar piše DKL, da sem jaz predlagal progresivno obdavčenje delavstva. Moje poročilo glede davka je bila kritika, ker je Del. zbornica dosegla, da se obdavči samo 48urno delensko delo, nadure in nedeljsko tedno pa ne, kar je popolnoma narobe. Gotovo pa sem za progresivni davek, kajti kdor zasluži 1500 Din, plača lažje davek ko tisti, ki zasluži le 500, pa mora s tem preživljati ravno tako svoj družino kakor prvi.

3. Tretjič ste delavce presleparili pri občinskih volitvah v Trbovljah. Že več tednov jih sleparite z nekakšnimi komisijami, ki hodijo v Trbovlje, kar je seveda le pesek v oči. Delavce in zaupnike ste nahujskali drugega proti drugemu. Za agitacijo za volitve ste objavili v »Del. Politiki« plače gerentov, čeprav imate v svojih vrstah tudi take, ki imajo najmanj toliko dohodkov. Pišete, kaj da je delala komisija v Trbovljah, navajate slučaj Vojta itd., nazadnje pa hinavsko zavijate oči in pravite: »Klerikalci, sedaj pa vi naprej pišite!« — ker si sami ne upate.

Socialpatrioti so namreč že vajeni, da o vsaki stvari pišejo, če bi se pa imela kakšna stvar res razjasniti (n. pr. pred sodnijo), pa molčijo, da ne zgubijo »stari sodrugi« veljave.

V Trbovljah bi zadeve, ki jih rešujejo razne komisije, lahko rešili sami zaupniki z ravnateljstvom, brez »zmernega« tajnika Uratnika.

Kakšne večje akcije pa Unija itak še ni nikoli izvedla in je tudi nikoli ne bo. Kvečjemu kakšno akcijo z limom, kakor n. pr. pri agitaciji za obč. volitve v Trbovljah, ko je »Delavska Politika« pisala: »Stari upoko-jenci, oglasite se v Del. domu pri Klenovški, da dobite podporo!« Še nekaj: V 55. šte. Del. politike ste pisali, da sva midva s s. Leskoškom glasovala za verifikacijo in s tem dokazala, da odobravava vse volilne sleparije. Resnica je sledeča: Na predkonferenci zvečer sem jaz vprašal, če smejo kan-

didirati tudi taki, ki so jih vpisali na listo brez njih vednosti. Uratnik je rekel, da to niso tako hude reči, da je položaj z ozirom na Trbovlje resen in da je z vsemi klubovimi načelniki dogovorjeno, da se vsi mandati verificirajo. Če so zastopniki Jug. Strokovne zveze glasovali proti verifikaciji, prej se pa z Uratnikom dogovorili, da se vsi mandati verificirajo, so sami sebe blamirali, če pa niso imeli nobenega dogovora, je pa bila predkonferenca nafarihana od Uratnika. Če bi pa midva glasovala proti, bi naju pa razkričali, da sva pomagala kapitalistom v upravni odbor, dasi je znano, da ima najbrž Čobal več ko vsi »kapitalistični zastopniki« v upravnem odboru. Dokaz, da je naše članstvo odobravalo najin nastop.

Tako izgledajo vse vaše »zmage«!

Zahtevajte povsod in izrecno

„ADRIJA“

**prašek za pecivo in vanilin
sladkor.**

Drugi slični izdelki so manj vredni.

**Raznovrstno
pomladansko obleko
nudi najceneje
JOSIP ROJNA
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 3.**

»s Popravek. V pregledu organizacij, ki so obračunale za februar (»Napreč« št. 13. z dne 27. marca 1926), je pri skupni vsoti tiskovna pomota; pravilno: Din 2546'30, ne pa Din 2456'30. — Prihodnjč b tabela obračunov za marec — ne zamudite!

ZAHVALA.

Podpisani Ivan Čok, zidar na Selu 47, občina Moste pri Ljubljani se tem potom najiskrenejše zahvaljujem vsem sodrugom za nakazano mi podporo v znesku 120 Din.

Ivan Čok.

Razno.

r Delavska zbornica nikakor neče biti abor-nica, ampak le razdeljevalnica prispevkov, katere je vse delavstvo prisiljeno vplačevati. Pretekli teden so dobile vse organizacije, ki so dobile pri volitvah količnik, obrok za prvi kvartal in sicer po sledečem ključu: za vsakega izvoljenega kandidata po 5000 Din letno, razdeljeno na štiri obroke po 1250 Din. Po tem ključu je dobila Strokovna komisija za 80 mandatov 37.500 Din, klerikalci za 17 mandatov 21.250 Din, demokrati in narodni socialisti 13.750 Din, 11 mandatov 18.750 Din, Kmet-delavska zveza in Unija stavbin. delavcev za 2 mandata 2.500 Din, Skupaj 75.000 Din.

Zdaj bo še marsikak delavec, ki je veroval v »Združenje«, spoznal, zakaj je bilo tako nasilje pri zbiranju glasovnic za volitve v Delavsko zbornico. K temu vprašanju se še povrnemo.

Trbovlje. Dramatična sekcija JSDS in KDZ v Trbovljah priredi 18. aprila ob 19. uri veseleigro »Navaden človek« v dvorani Forte. Po predstavi prosta zabava. K obilni udeležbi vabi odbor.

Naše »svobodomiselnice« prav dobro prijemlje »Narodni Dnevnik« 3. aprila. Dr. Zerjav je v nekem zakonem listu (»Domovina«) napisal članek proti duhovnikom, ki nočejo dati odveze pri spovedi, če kdo čita svobodomiselnice časopise. »N. D.« pravi, da so krivi ti čitatelji sami, ker hočejo veljati obenem za svobodne mislece in za katolike in ker hodijo sploh še k spovedi, čeprav so »svobodni misleci«. Taki svobodni misleci, da niso prebavljivi, če so razžaljeni, ker nimajo škofovega blagoslova. — Pri tem je pa »N. D.« v svoji premajhni svobodomiselnosti napisal tudi te besede: »Vera ni politična stranka, ki lahko vsak dan izpremeni program, temveč ustanova, ki preneha, če svoje zakone zaradi volje pristašev izpremeni.« Tu se »Narodni Dnevnik« moti na obe strani. Vera ni to, kar bi morala biti in za kar jo je »Nar. Dn.« še vedno smatral, stranka pa tudi ne sme taka biti, kakor »Nar. Dn.« misli. Judovska vera se je od Mojzesa do Jezusa silno izpremenila, od Jezusa do Korošca pa še bolj. Mojzes je dal delavca, ki je delal nadurno delo, kamenjati, današnji njegovi nasledniki pa delavce silijo k nadurnemu delu. Tudi stranke so se izpreminjale in se še bodo, dokler bodo — kakor vere — le lovile kaline. Resne stranke pa svojega programa ne morejo vsak dan izpremeniti, kajti resna stranka mora imeti resen namen urediti človeške razmere, to pa je mogoče le, če se za temeljno vrednost vzame delo. Program, ki temelji na vrednosti dela, se pa seveda ne more ozirati ne na verske ne na narodnostne »ideale«, ne na pretekle »zasluge«, ne na zbrane kaplale, še manj na razne »dobre namene« in 30-letno delovanje, ampak izključno le na sedanje konkretno delo. Če bi se »velike vere« in »velike stranke« tega držale, bi ne bilo ne brezposelnosti ne bede, bi ne delali ne otroci ne starci ne invalidi, niti bi ne bilo treba solzavega usmiljenja, ki zlorablja ljudsko bedo. Vse vere in vse stranke, ki imajo za svoje temelje kaj drugega nego delo, so kapitalistične lumanice in izpreminjajo svoj ilm

po razpoloženju svojih pristašev. Socialističnega lima je dandanes največ, drži pa najmanj, ker se mu najbolj očitno pozna, da je le lim. »Nar. Dn.« se lahko informira, kako malo delavcev se je nalimalo na »Del. Politiko« in še ti se sramujejo in pravijo, da nimajo s Kristanom nič skupnega. Sicer pa se bo javnost kmalu prepričala, da se obdrži le stranka, ki ima stalen program — takrat bo tudi konec mešanja pojmov, ki omogoča, da polemizirajo razni listi proti kristanovcem in pripisujejo njih grehe socialni demokraciji. To delajo zlasti tisti, ki s Kristanom tajno sodelujejo, kajti za nevedne so napadi na Kristana tudi lim! Lim je pa tudi nauk, da sme stranka svoj program vsak dan izpremeniti in ta lim je za kameleone zelo sladek. Pri vsej svoji sladkosti pa ta lim nič ne drži, kakor dokazuje polom vseh enotnih front. Delavci priznavajo delo za edino merilo in z naraščanjem zavednosti bo to merilo napredovalo do končne zmage!

9. IV. 1926 — 2400.

**Čitajte
NAPREJ**

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica šte. 6

registrirana družba z omejeno odgovornostjo

Tiskovine

na čelo, lupanje in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne razpisnice, Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRFIJA

Prevzetnost

je preveč se zanašati na srečo zdravja misleč: »Meni se ne more nič zgoditi!« Nikomur še ni bilo ob zibelki sojeno, da ga ravno nikdar ne bodo zadele bolečine.

Najmanjši prepričanje čisto zadostuje, da se začne občutne reumatične bolečine, trganje, zbadanje, zobobol ali nadležni nahod. Previdni ljudje imajo vedno v hiši Fellerjev blagodišeči »Elsa-flud«, ki jih zavaruje zoper nemile slučaje. Tudi našim čitateljem priporočamo to preizkušeno, staro dobro do-

mače sredstvo in kosmetikum. Močnejše in večjega delovanja kot francosko žganje in je najboljšo sredstvo te vrste, 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 dinarjev, 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic za 250 Din že obenem

z zabojem in poštino razpošilja po povzetju ali proti vnaprej poslanemu denarju lekarnar Eugen V. Feller v Stubi Donji, Elsatrg 252, Hrvatska. — Posamezne steklenice Elsafludja po 10 Din se dobe v vseh lekarnah in sorodnih trgovinah.

Vsled ugodne nabave surovin znatno znižane cene nogavicam in drugim pleteninam

Vse odjemalce prosimo, naj zahtevajo cenke.

Vsakovratno naročila sprejema naš zastopnik in neravnost tvrdka

M. FRANZL & SINOVI

Poštni predal 44

LJUBLJANA, Privoz 10

Telefon 425

Kje kupiš najceneje?

PRI

ŠENTPETERSKEM BAZARJU

v Ljubljani, Martinova cesta št. 8.

Tam dobiš različno blago. Krasne volnene spomladanske šofe. Izgotovljeno moško in žensko perilo. Belo in ružjavo kotenino itd. po najnižjih cenah. Zdej tudi odprodaja zimskega blaga in ostankov pod lastno ceno. Pozuri se!

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v Vašem listu!

Proletarci!

Gostilne in kavarne, ki nočejo vašega lista, najbrže tudi vašega denarja ne marajo.

Ustrezite jim!

Cenjenim odjemalcem vljudo naznanjam, da imam v zalogi vedno lepe in trpežne šofe za obleke, vsakovrstno platno za perilo, srajce, nogavice, naramnice, samoveznice, trde in mehke ovratnike itd. — Velika izbira lepih gotovih oblek za moške in dečke. Cene izredno nizke. — Postrežba solidna. — Za cenj. nakup se priporoča

Ivan Mastnak

Celje, Kralja Petra cesta št. 15.

PERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljšo pri tvrdki

I. N. Šoštarich

MARIBOR, Aleksandrova cesta šte. 13.

Za pomladansko sezijo

najugodnejši nakup perila, pletenin, galanterije, potovalnih potrebščin itd. pri

Gašpari & Fanninger nasl.

SLAVKO ČRNETIČ

moda, galanterija, perilo

MARIBOR, Aleksandrova cesta 23

Kadar pridete v Celje in predno nakupite manufakturno blago, moške in ženske izgotovljene obleke, plašče, suknje, odeje, srajce, si oglejte velikansko zalogo blaga in izdelkov

„PRI AMERIKANCU“ - Glavni trg - pri farni cerkvi.

Tam se prodaja najceneje, ker ima lastno tovarno Obleka moška štofasta od Din 350— naprej. SPECIALITETA: Moška obleka, po meri narejena, zjamčeno pristna volna samo Din 550—. Čajgaste moške hlače, močne od Din 45— naprej. Barhant, flanela in vse drugo blago po najnižji ceni.

Velikanska izbira moških in ženskih šofov.

Oglejte si

„Pri Amerikancu“, Celje, Glavni trg 10 (pri farni cerkvi).

Galanterija! ter modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezanine, gumbe modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilno orodje, škarje itd. se dobi najugodnejše pri

Josip Petelinc

Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika Na veliko! ob vodi. Na malo!

Razširjajte

in oglašajte v edinem proletarskem listu v

„Napreju!“

Kupujte le najboljše in najtrpežnejša kolesa

„PUCH“

s franc. Michelin pnevmatik po zmerni ceni in event. na obroke. Dobe se samo pri

IGN. VOK, Ljubljana

Tavčarjeva ulica 7 (poprej) Sodna ul.

Posebne nagrade našim odjemalcem!

Izvanredna in ugodna prilika nakupa potrebne obleke za bližajočo se spomlad.

Zastonj dobite uro, srebrno dozo itd.

Oglejte si naše letake!

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & CIE, Ljubljana
Detajlna trgovina Erjavčeva cesta šte. 2

Priložnostni nakup!

Radi zmanjšanja zaloge na debelo prodajamo nižje navedeno blago v podrobni razprodaji po cenah na veliko in sicer: blago za obleke, moško sukno, volneni, delene, podelene, fularde, krepe, cefire, šifone itd.

DOLČEK IN MARINI

Maribor, Gosposka ul 27